

Příloha 10 – Podrobný popis dílčích ploch, jejich dosavadního i navrhovaného managementu

1. vodní plocha rybníka a lagunky v rákosině
2. severní břeh rybníka
3. jižní břeh rybníka včetně návodní strany hráze a přelivu
4. ostrůvek
5. vodní toky – Rokytka včetně obtočné strouhy
6. lužní les a rákosina ve východní části rybníka
7. lesní porosty okolo rybníka
8. zámecký park

1. vodní plocha včetně lagunek

Vodní plocha rybníka byla v r. 2008 bez plošně vyvinuté submersní vegetace, pouze *Zannichellia palustris* (šejdračka bahenní) se vyskytla v nepatrných fragmentech u severního břehu a zřejmě regeneruje ze semen podle jižního až jihovýchodního břehu ostrůvku (pouze ve velmi mělké vodě u břehu). Na hladině podél břehů se místy zachytily okřehky (*Lemna minor*). Volná hladina rybníka přechází pod mostem v řídkou rákosinu, zbytky odumřelého rákosu zřejmě naznačují jeho ústup po napuštění rybníka po odbahnění. V zátocě před mostem jsou zachovány drobné ostrůvky, které mohou představovat zbytky původní vegetace ponechané zde i po vyhrnutí rybníka, nebo pozůstatky ondatřích kup. V této části byly v první sezóně po napuštění rybníka monitorováno 18 ondatřích kup, které postupně klesaly a v loňském roce na většině z nich zahnízdily potápky roháči (Ing. Rom má i fotodokumentaci ↵). Větší ostrůvky jsou porostlé společenstvem *Phalaridetum arundinaceae* s příměsí kopřiv, drobné kupy jsou bez porostu a jsou často využívány jako odpočinkové místo vodním ptactvem (viz fotodokumentace). Ochuzení vodní vegetace (oproti r. 1984 vymizely na ploše rybníka druhy, *Potamogeton crispus*, *Persicaria amphibia*) může souviset jak s dlouhodobým způsobem obhospodařování rybníka, tak s jeho dvouletým vypuštěním při rekonstrukci v letech 2004-06.

Lagunky ve východní části rybníka jsou tři:

- a) Největší u mostu má poměrně příkré břehy a je lemována vzrostlou rákosinou – *Phragmites australis* ca. 3 m vysoký, na kterou navazuje směrem ke břehu smíšený porost rákosin a lemových druhů – *Phalaris arundinacea*, *Humulus lupulus*, *Urtica dioica*, *Chenopodium polyspermum*. Voda je bez makrofyt, pouze plovoucí okřehky *Lemna minor* a pravděpodobně i *L. gibba*.
- b) Tato tůňka má pozvolné břehy, lemované rákosinami s dominantní *Phalaris arundinacea* a zčásti *Phragmites australis*. Ve vodě submersní *Potamogeton crispus*, na mělčině při břehu hojně *Callitriche palustris*, na hladině okřehky *Lemna gibba*. Porost *Callitriche palustris* ve vodě se na mělce zaplaveném břehu napojuje na mokřad doprovázející přítok vedený středem mokřadu.
- c) Tůňka po levém břehu přítoku pod tratí je lemována rákosinou s převládajícím *Phragmites australis*, který tvoří mozaiku s ostřicemi (*Carex acutiformis*, *C. acuta*), *Glyceria maxima*, *Juncus effusus*, *Solanum dulcamara* a orobinci (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*). Na poloobnaženém bahnitém břehu se vyskytovaly jednak druhy vázané na kolísající vodní hladinu – *Oenanthe aquatica*, *Eleocharis palustris* s.? ta jednička tam také patří?, jednak druhy obnažených den – *Trifolium hybridum*, *Agrostis stolonifera*, *Callitriche palustris*, *Cyperus fuscus*, a také terestrické okřehky (*Lemna minor*, *L. gibba*).

Obě posledně jmenované lagunky se díky menšímu sklonu břehů a otevřené ploše na pobřeží vyznačují větší druhovou bohatostí rostlin, mozaikou rostlinných společenstev (i když na malé ploše) a tím i větší rozmanitostí biotopů.

Vzácnější rostlinné druhy jsou: *Cyperus fuscus* (šáchor hnědý) (C3) vyskytující se na obnaženém břehu lagunky c) a *Zannichellia palustris* (šejdračka bahenní) (C4a) začínající regenerovat na ploše rybníka.

Lagunky se ukazují jako velmi dobré řešení pro vytváření vhodných biotopů pro ptactvo, zaletuje sem ledňáček, volavka popelavá, vzácně i čáp černý (pozorován u největší lagunky u mostu 26. 7. 2008). Minimálně v lagunkách b) a c) zelení skokani. V laguně c) byly pozorovány snůšky hnědých skokanů (*Rana temporaria* a *Rana dalmatina*).

V rákosině u lagun užovka obojková (jaro 2009 - Ing. Rom).

Dosavadní management:

Rybník je obhospodařován Českým rybářským svazem ÚSMP jako chovný rybník, s extenzivním způsobem hospodaření, s dvouhorkovým hospodářským cyklem; loví se na podzim (naposledy v r. 2008). Je čerstvě po odbahnění (v letech 2005-2006). Obsádka (v r. 2004): kapr obecný (*Cyprinus carpio*), amur (*Ctenopharyngodon idella*), štika obecná (*Esox lucius*), candát obecný (*Stizostedion lucioperca*), sumec velký (*Silurus glanis*), plotice obecná (*Rutilus rutilus*), perlín ostrobřichý (*Scardinius erythrophthalmus*), cejn velký (*Abramis brama*), cejnek malý (*Abramis bjoerkna*), karas obecný (*Carassius carassius*), karas stříbřitý (*Carassius auratus*), hrouzek obecný (*Gobio gobio*), tolstolobik bílý (*Hypophthalmichthys molitrix*), okoun říční (*Perca fluviatilis*), ježdík obecný (*Gymnocephalus cernuus*), stěvlička východní (*Pseudorasbora parva*). Rybník je zatím v pronájmu do roku 2017. Odchované ryby z tohoto rybníka jsou využívány k zarybňování většiny sportovních revírů na území hlavního města Prahy. V roce 2007 byl po ukončení rozsáhlé rekonstrukce (a vybudování ostrůvku) na rybníku zahájen nový, dvouletý cyklus hospodaření s přihlédnutím na ochranu přírody.

Navrhovaný management:

Dosavadní způsob obhospodařování rybníka je vyhovující pokud jde o kvalitu vody; nicméně to, že *Zannichellia palustris* regeneruje jak u břehu rybníka tak u břehu ostrůvku jen ve velmi mělké vodě (do 10 cm hloubky) naznačuje negativní vliv dosahu ryb. To znamená, že pokud chceme dosáhnout rozvoje submersní vegetace, neměly by se nasazovat býložravé ryby. (Prozatím nejsou k dispozici údaje o obsádce za roky 2007-08 v kusech/ha.) Už v závěrech biologického hodnocení z r. 2005 bylo s ohledem na regeneraci měkkýšů a submersní vegetace doporučeno ponechat několik let (2-3) rybník bez obsádky či pouze s obsádkou dravců, a zároveň při úpravách rybníka nalézt na okrajích rybníka vhodná místa pro vytvoření různě velkých tůň (100-1000 m³), které by nebyly spojeny s vodní plochou rybníka a byly bez ryb; v rybí obsádce vyloučit amura a co nejvíce omezit větší hmotnostní kategorie kapra. Při rekonstrukci rybníka se vytvořily tři „laguny“ ve východní rákosině a prohloubily se tůně u železniční trati (jižně od rybníka), což považují za dostatečné. Navrhovaná obsádka je nižší, na úrovni doporučované a osvědčené pro rybníky s využitím pro sportovní rybaření. Nicméně násada ryb v dalších letech je věcí vyzkoušení vhodné obsádky a dohody se zástupci ČRS. Momentálně s ohledem na absenci submersní vegetace, ale její počínající regeneraci, bych doporučovala nižší obsádku bez býložravých ryb, která by dala makrofytům šanci na větší rozvoj.

U lagunek v rákosinách by byla potřeba ohlídat, aby nezačaly zarůstat rákosem – v případě expanze rákosu do volné plochy rákos při břehu vysekávat v létě pod vodou (omezí se rozrůstání), vhodné by též bylo při zimním kosení okolních rákosin otepi rákosu nechat na hromadě na břehu lagunky – vytvoří se nezarostlé místo s kupou rákosu vhodné pro usedání ptactva.

2. severní břeh od hráze po přemostění

Na severním (pravém) břehu rybníka se podél litorální linie táhne úzký pás pobřežní rákosiny, za ním je několik metrů široký travnatý porost. V pruhu rákosin dominují *Phragmites australis*, *Phalaris arundinacea*, *Glyceria maxima*, *Carex acutiformis*, *C. acuta*, *Typha latifolia* a *Iris pseudacorus*, místy jsou vtroušeny druhy *Juncus effusus*, *Calamagrostis epigeios*, *Lycopus europaeus*, *Oenanthe aquatica*, *Poa palustris*, *Carex pseudocyperus*, *Calystegia sepium*, *Solanum dulcamara*, *Alisma plantago-aquatica*, *Butomus umbellatus*, *C. vulpina*, *Schoenoplectus lacustris*, *Sparganium erectum*, *Lythrum salicaria*, *Filipendula ulmaria*, *Epilobium hirsutum*, *Lysimachia vulgaris*, *Eupatorium cannabinum*.

Na volné ploše břehu na místech bez vysoké vegetace (přístup k vodě) se periodicky vyskytují druhy typické pro obnažená dna: *Alopecurus aequalis*, *Juncus articulatus*, *Persicaria hydropiper*, *Ranunculus repens*, *Myosoton aquaticum*, *Rorippa palustris*, *Carex bohemica*, *Rumex maritimus*, *Potentilla supina*, *Ranunculus sceleratus* a *Cyperus fuscus*, semenáčky olše *Alnus glutinosa* juv.

Z adventivů se zde vyskytují *Bidens frondosa* – hojně na obnaženém dně, *Aster novi-belgii* v travnatém porostu – oba druhy však nepředstavují zvýšené nebezpečí pro biotop, pokud bude travnatý pruh kosen a zabrání se tím dalšímu vysemenění *Aster novi-belgii*.

Ze vzácnějších druhů se vyskytuje celkem hojně v pásu rákosin *Scrophularia umbrosa* (krtičník křídlatý) (C3) a *Butomus umbellatus* (šmel okoličnatý) (C3), na poloobnaženém břehu rybníka ojedinele *Cyperus fuscus* (šáchor hnědý) (C3) a v travnatém porostu jedna větší kolonie *Trifolium fragiferum* (jetel jahodnatý) (C3). Tento jetel indikuje minerálně bohatá až zasolená stanoviště a v širším okolí Počernického rybníka se vyskytoval např. při kraji staré silnice mezi sídlištěm Černý Most II a západní částí Xaverovského háje (lokalita byla zničena při dostavbě dálničního obchvatu a stavbě golfového hřiště). Stejně tak se další druhy typické pro minerálně bohaté mokřady (*Juncus compressus*, *J. inflexus*) vyskytují na ostrůvku uprostřed rybníka i na dalších lokalitách v této oblasti (ve Svěpravicích u rybníka, *J. inflexus* také hojně v potocích). Lze proto předpokládat, že se zde tyto druhy udržují jako pozůstatky bývalých bazických slatin nebo slanisek, které se dříve rozkládaly v tomto území. *Butomus umbellatus*, ačkoliv je nyní rozšířen po celé délce břehu pochází pravděpodobně z výsadby – při mapování jeho rozšíření v počátcích 90. let na této lokalitě nerostl a ani při předchozích i dalších průzkumech nebyl udáván. Při rekonstrukci rybníka byl podél severního břehu od hráze zhruba do poloviny vysázen pás mokřadních rostlin (*Iris pseudacorus*, *Butomus umbellatus*, *Carex pseudocyperus* aj., celkem 12 druhů ve stovkách až tisících kusů- údaje od firmy Beňo) a část také podél potoka v zámeckém parku. Protože se tyto druhy mohou volně šířit a vyskytují se i dále podél břehu, nedá se u některých z nich dost dobře určit, zda a které jsou původní a kam až se mohly rozšířit z výsadby. Tam, kde začínají vysazené stromky, už není rákos, ale *Glyceria maxima* – zde už asi začínají vysazené rostliny (hodně *Carex pseudocyperus*, *Iris pseudacorus*, *Butomus* apod.).

Dosavadní management:

Při celkové rekonstrukci a odbahnění rybníka byl upraven břeh ve směru od hráze a asi do poloviny vysázeny výše jmenované mokřadní rostliny. Byly chráněny ohrádkou z drátěného pletiva, postupně zčásti poničenou (v zimě 2008/09 byly ohrádky odstraněny). Výsadba měla smysl pro zpevnění čerstvě upraveného obnaženého břehu; z hlediska ochrannářského jsou ovšem jakékoliv výsadby rostlin, které nepocházejí přímo z dané lokality, problematické. Travnatý pruh za rákosinami je pravidelně kosen, podél břehu vysázeny stromky.

Navrhovaný management:

Zachovat kosení travnatého porostu podél břehu, nejlépe v červnu a pak (podle možnosti) v srpnu, aby se adventivní astra dále nevysemenila.

Nepokračovat ve výsadbách mokřadních rostlin (pokud budou na rybníce labutě a kachny, měkčí a dužnaté rostliny jako *Butomus umbellatus* a *Alisma plantago-aquatica* se tu stejně neudrží). Pokud nebude stále vysoká vodní hladina (doporučuji mírné snížení po výlovu a v následujícím prvním roce hospodářského cyklu), pobřežní porosty budou samy postupně regenerovat, i když některé vysazené druhy možná zmizí. Je dobré, ze pěšina po břehu končí pod přemostěním u stavidla, zmenšuje se tím návštěvnost východní části pobřeží.

Nekontrolovatelné výsadby rostlin do přírody (zejména v chráněných územích) znamenají riziko pro samotné druhy (nebezpečí genetické eroze populací), narušení původního složení vegetace v daném území a v neposlední řadě paralyzují jakýkoliv výzkum – údaje o výskytu vysazených rostlin nelze použít pro hodnocení jejich ekologie a rozšíření, a pokud tyto výsadby nejsou evidovány a tato evidence dostupná, může dojít ke zcela mylným závěrům z hlediska ochrany přírody.

3. Jižní břeh po přemostění, včetně tůňek pod tratí, návodní strany hráze a bezpečnostního přelivu

Návodní strana hráze a přeliv: V mezerách mezi kameny se uchytily ojediněle druhy obnažených dnů a některé ruderaly: *Bidens frondosa*, *Persicaria lapathifolia*, *P. hydropiper*, *Oenanthe aquatica*, *Ranunculus sceleratus*, *Echinochloa crus-galli*, *Poa annua*.

Na jižním břehu se od hráze podél cesty až k podjezdu trati táhne pruh řídkého porostu listnatých stromů v částečně parkové úpravě, na místě asanovaných dřívějších skládek.

V prostoru mezi hrází a podjezdem tratě jsou těsně pod tratí dvě tůňky, obě lemovány rákosem, který je řídký a jen velmi málo zarůstá do volné hladiny. Na březích navazuje na nesouvislý mozaikovitý podrost stromů s trsy *Carex acutiformis* (pravděpodobně pozůstatek dřívějšího společenstva *Caricetum acutiformis*) a *Iris pseudacorus*. Tyto tůňky tvoří biotop vhodný pro ptactvo (výskyt slípky zelenonohé) i pro obojživelníky. Početný výskyt zelených skokanů a kuňek obecných. (jaro 2009 – ng. Rom) Dříve uváděný stolístek *Myriophyllum spicatum* se vzácným nosatcem *Eubrychius velutus* a *Batrachium* cf. *trichophyllum* současné době nebyly nalezeny; podle fotodokumentace (Klaudisová a Rydlo 1984) vypadaly dříve tůňky dost jinak než dnes, byly lemovány porosty ostřic a měly dostatek přímého slunečního svitu.

Podél cesty je mozaika dřevin (*Populus tremula*, *Salix cinerea*, *S. capraea*), u vodní hladiny je úzký pás olší, pravděpodobně zbytek olšiny, uváděné zde v r. 1984 (Klaudisová & Rydlo 1984). U břehu rybníka je stromový porost lemován úzkým pruhem rákosiny (*Phragmites australis*) s kolonií orobince (*Typha angustifolia*). Před podjezdem trati se plocha rákosin rozšiřuje a na břehu navazuje na porostní mozaiku s fragmentárními porosty vysokých ostřic (*Caricetum acutiformis*, spolu s dalšími druhy *Carex hirta*, *C. disticha*, *C. acuta*, *Polygonum amphibium*, *Typha angustifolia*, *Juncus effusus*). Společenstva vysokých ostřic, která se v r. 1984 vyskytovala v prostoru mezi břehem rybníka a železniční tratí, zde vymizela a byla pravděpodobně nahrazena rákosem; nalézá se zde jediný fragment as. *Caricetum acutiformis* mezi cestou k podjezdu a břehem rybníka. Ostatní druhy – *Carex gracilis* (= *C. acuta*) a *C. disticha* se zde sice vyskytují, ale jen v nesouvislé porostní mozaice s rákosem a křovinami. To je zřejmě důsledek absence kosení těchto ostřicových porostů v minulosti (Klaudisová a Rydlo upozorňují na nutnost kosení pro jejich zachování, zejména as. *Caricetum distichae*). Při cestě k podjezdu trati se vyskytuje kolonie křídlatky (*Reynoutria japonica*) – nebezpečného invazního druhu.

Travnatý břeh za podjezdem je využíván ke koupání, což se projevuje sešlapáním a určitou ruderalizací porostů na ploše těsně u vody. Navazuje luční porost původně asi nivní *Alopecuretum pratensis*, nyní jednosečná louka spíše směřující ke společenstvům sv. *Arrhenatherion*, s mozaikou keřů (*Prunus* sp., *Crataegus* sp.) a dalšími lučními druhy (*Geranium pratense*, *Sanguisorba officinalis*, *Rubus caesius*, *Galium verum* aj.). Podél břehu lemují vodní hladinu úzký pás rákosu většinou do 5 m šířky, na břehu s příměsí ruderálních druhů (*Cirsium arvense*, *Calamagrostis epigeios*) a druhů charakteristických pro pobřežní bylinné lemy (*Humulus lupulus*, *Calystegia sepium*, *Urtica dioica*, *Filipendula ulmaria*). Podobný pruh rákosiny se táhne podél zbývající části pobřeží až téměř k přemostění, místy přechází v mozaiku s *Phalaris arundinacea* a dalšími přimíšenými druhy rákosin, mokřých luk a bylinných lemů (*Filipendula ulmaria*, *Urtica dioica*, *Cirsium palustre*, *Lycopus europaeus*, *Galium palustre*, *Oenanthe aquatica*, *Iris pseudacorus*, *Ranunculus repens*, *Glyceria maxima*, *Myosotis palustris*, *Humulus lupulus*). Podobné druhové složení má i bylinný podrost pod stromy, které v následující partii až k mostu dosahují až k okraji vodní hladiny; pod mostem přecházejí v řídkou vrbinu (*Salix triandra*, *S. fragilis*) navazující na břehové porosty s *Fraxinus excelsior* a *Populus tremula*, které mají v podrostu směs mokřadních druhů: *Urtica dioica*, *Oenanthe aquatica*, *Myosoton aquaticum*, *Calystegia sepium*, *Humulus lupulus*, *Bidens frondosa*, *Rorippa palustris*, *Phalaris arundinacea*, *Myosotis* sp., ve vodě *Lemna minor*.

Dosavadní management:

Reynoutria japonica (křídlatka) je hubena herbicidy, což je jediný způsob, jak zabránit jejímu šíření. Luční porost je kosen jednou ročně ke konci léta, zpravidla v srpnu.

V letech 2003 – 2006 byla pravidelně část „rákosových“ porostů kosena. Přibližně každé tři roky je provedena prořezávka osik. Stromové patro bylo významněji redukováno v roce 2006 během částečného odstraňování skládky mezi tratí a rybníkem. Bylinné patro mezi hrází a podjezdem pod tratí je cca na 40ti % plochy koseno jednou ročně. Dosadba tří olší, čtyř jilmů a několika dubů.

Navrhovaný management:

Pokračovat v herbicidování křídlatky. Kosení lučních porostů je vyhovující. Pobřežní porosty nevyžadují specifický management. Úprava stromového patra (prořezávka osik) průběžně udržuje prosvětlenost pobřežních porostů. Občasné (aspoň jednou za dva roky) kosení ostřicových porostů a části rákosin by zabránilo dalšímu přerůstání ostřic rákosem), a z tohoto hlediska se jeví užitečné.

4. ostrůvek

Ostrůvek byl vytvořen uprostřed rybníka při jeho odbahňování a celkové rekonstrukci. Uprostřed jsou lagunky poskytující vhodný biotop pro obojživelníky i ptactvo. V současnosti zarůstají orobincem *Typha latifolia*, na břehu okolo tvoří lem *Phalaris arundinacea* a *Urtica dioica*, vodní hladinu pokrývají okřehky *Lemna minor* a *L. gibba*

Vyvýšeniny okolo lagunek jsou porostlé směsí druhů ruderálních a plevelných, jako je: *Galium aparine*, *Calamagrostis epigeios*, *Solidago gigantea*, *Cirsium palustre*, *C. vulgare*, *Aster novi-belgii*, *Rumex crispus*, *Epilobium ciliatum*, *Tanacetum vulgare*, *Melandryum album*, *Melilotus* sp., *Artemisia vulgaris*, *Geum urbanum*, *Carduus crispus*, které tvoří mozaiku s fragmenty terestrické (převážně travinné) vegetace s *Deschampsia caespitosa*, *Galium album*, *Dactylis glomerata*, *Scrophularia nodosa*, *Achillea millefolium*, *Daucus*

carota aj., s některými druhy suchomilnými (*Coronilla varia*, *Festuca rupicola*, *Verbascum phlomoides*) a některými juvenilními dřevinami (*Frangula alnus*).

Přímo na okraji lagunek je vyvinuta mokřadní vegetace včetně druhů rostoucích na obnažených dnech: *Cirsium palustre*, *Persicaria lapathifolia*, *P. hydropiper*, *Tripleurospermum inodorum*, *Lythrum salicaria*, *Poa palustris*, *Epilobium hirsutum*, *Iris pseudacorus*, *Calystegia sepium*, *Juncus effusus*, *Agrostis stolonifera*, *Myosoton aquaticum*, *Lycopus europaeus*, *Trifolium hybridum*; představuje pravděpodobně přechodné stadium za dočasného poklesu vodní hladiny.

Po obvodu je ostrůvek lemován převážně *Phalaris arundinacea* s rákosem, místy dosahuje travinná či poloruderální vegetace až k vodě. Na východním až jihovýchodním břehu směrem k mostu a ke koupacímu jižnímu břehu rybníka má břeh ostrůvku pozvolný sklon, břeh je sešlapávaný a narušovaný koupajícími se lidmi. Vzniklo zde tak stanoviště vhodné pro druhy obnažených den i další druhy, osidlující stanoviště s kolísající vodní hladinou: *Trifolium hybridum*, *Agrostis stolonifera*, *Rorippa palustris*, *Bidens frondosa*, *Rumex maritimus*, *Ranunculus sceleratus*, *Juncus articulatus*, *Epilobium* sp., *Carex pseudocyperus*, hojně *Cyperus fuscus*, *Veronica beccabunga*, *Juncus bufonius*, *J. cf. compressus*, *Plantago major*, *P. intermedia*, *Alopecurus aequalis*, dále *Oenanthe aquatica*, *Poa palustris*, *Eleocharis palustris* aj. Dále podél okraje břehu ojedinele trsy *Sparagnum erectum*, *Juncus inflexus*, vzácněji *Odontites verna*, *Setaria viridis*, u vody posléze převládá rákos.

Ze vzácnějších druhů se zde vyskytuje zejména *Cyperus fuscus* (C3), který je zde poměrně hojný, a *Zannichellia palustris* (C4a), která se v mělké vodě při břehu nachází v iniciálním stadiu rozvoje populace, ojedinele se vyskytuje *Odontites verna* (C2).

Dosavadní management:

Při vybudování ostrůvku byly vysázeny rovněž dřeviny (*Alnus glutinosa*, *Salix x sepulcralis*, *S. viminalis* aj.). Protože z ornitologického hlediska jsou zde nežádoucí, je plánováno jejich odstranění. Na vrchol ostrůvku budou navezeny oblázky – vhodný povrch pro ptactvo, zejména bahňáky.

Navrhovaný management:

Navezení oblázků na plochu vytvoří nezarostlé místo vhodné pro usedání ptactva; z tohoto důvodu je také doporučeno jednou ročně (v srpnu, po hnízdní době) kosit vegetaci na ostrůvku. Pokud by se měla v lagunce udržet volná hladina, bylo by třeba částečně vysekávat orobinec, jinak zaroste.

Umístění ostrůvku přímo proti koupacímu břehu má tu nevýhodu, že přímo svádí k tomu, aby se k němu plavalo, což není v souladu s původním určením – jako místo vhodné pro ptactvo. Bylo by samozřejmě možné umístit na břeh ceduli se zákazem plavání na ostrůvek. Je otázka, jak moc to pomůže. Je možné, že ostrůvek ztratí na přitažlivosti pro lidi pokud víc zaroste vegetací, i když na druhou stranu kvůli ptactvu by bylo lepší porost aspoň jednou za sezónu pokosit, aby se udržela aspoň část s nízkou vegetací, a z hlediska vegetace obnažených den a některých vzácnějších druhů rostlin je zase naopak určité sešlapávání a narušování pobřeží prospěšné.

5. vodní toky : Rokytka včetně obtočné strouhy

Samotné koryto Rokytky je regulované a vesměs vegetačně chudé, vodní makrofyta se vyskytují pouze na nezastíněných místech. Na východním okraji chráněného území před vtokem pod trať jsou ve vodě dva druhy rdestů typické pro eutrofní vody *Potamogeton pectinatus* a *P. crispus*, při zpevněném břehu rostou druhy *Sparagnum erectum*, *Polygonum*

hydropiper a *P. amphibium*. *Potamogeton pectinatus* se vyskytuje ještě ojediněle v korytě Rokytky obtékajícím ze severu rozsáhlou rákosinu před přemostěním. Břehy doprovází lemová vegetace (*Calystegia sepium*, *Filipendula ulmaria*, *Urtica dioica* s příměsí dalších druhů rákosin (*Phalaris arundinacea*, *Iris pseudacorus*) a pás dřevin (*Salix triandra*, *S. viminalis*, *S. alba*, *Prunus avium*, *Populus nigra*, *Sambucus nigra*, *Acer platanoides*, *Fraxinus excelsior*). Za keřovými vrbami jsou fragmenty společenstva *Phalaridetum arundinaceae* spolu s kopřivami, v návaznosti na sousedící úhor jsou vtroušeny ruderní a plevelné druhy (*Conium maculatum*, *Tripleurospermum inodorum*, *Lactuca serriola*, *Cirsium arvense* apod.). Vyčištěná a upravená obtočná strouha je rovněž vegetačně chudá, nicméně se zde vyskytují některé vzácnější druhy; na osluněných místech při cestě ke hrázi při březích *Scrophularia umbrosa*, přímo v korytě *Callitriche cophocarpa*, v zakončení u hráze dobře vyvinutý porost *Sparganium erectum* subsp. *microcarpum*. Vzhledem k regulovaným břehům Rokytky a úpravám koryta obtočné strouhy má jen malá část břehů přirozený charakter s vyššími podemletými břehy, vhodná např. pro hnízdění ledňáčků (pouze úsek toku obtékající rákosinu ze severu). Koryto přítoku táhnoucí se šikmo rákosinou a lužním lesem je mělké, zarůstající spíše druhy litorálu a obnažených den (*Callitriche palustris*, *C. cophocarpa*, *Oenanthe aquatica*), břehy jsou lemovány souvislou řadou vrb (*Salix viminalis*) s bylinnými lemovými společenstvy (s druhy *Humulus lupulus*, *Galium aparine*, *Urtica dioica* apod.). Ze vzácnějších druhů se vyskytuje pouze *Scrophularia umbrosa* (krtičník křídlatý) (C3) v obtočné strouze.

Dosavadní management:

Koryto Rokytky je z velké části regulováno a její vyústění do rybníka pod přemostěním upraveno stavidly, v nedávné době (při rekonstrukci rybníka) byla vyčištěna i obtočná strouha a upraveny její břehy. Hladina vody v Rokytkce i její kvalita závisí na stavu vody i jejím znečištění v povodí nad rybníkem. Specifický management úseku Rokytky v prostoru PP se neprovádí.

Navrhovaný management:

Dosavadní stav vyhovuje. Je třeba kontrolovat stav vody a její kvalitu v přítocích nad rybníkem, aby nedošlo k nežádoucímu znečištění.

6. lužní les a rákosina ve východní části rybníka

Východní část rybníka navazující na volnou hladinu je zarostlá rozsáhlou rákosinou (dominantní rákos *Phragmites australis*), v níž se mozaikovitě vyskytují skupiny vrb nebo jednotlivé stromy (*Salix viminalis*, *S. alba*, *S. fragilis*, *S. triandra*); zejména podél přítoku táhnoucího se středem rákosiny je souvislý pás vrb *Salix viminalis*. Rákosina je při kraji podél břehů Rokytky i středního přítoku lemována bylinnými lemovými společenstvy s dominantními druhy *Humulus lupulus*, *Urtica dioica*, *Myosoton aquaticum*, *Galium aparine* a *Solanum dulcamara*, a s přimíšenými dalšími druhy: *Geum urbanum*, *Agrostis stolonifera*, *Lycopus europaeus*, *Lamium album*, *Ranunculus repens*, *Alliaria petiolata*, *Tussilago farfara*, *Iris pseudacorus*, *Chaerophyllum temulum*, *Anthriscus sylvestris*, *Arctium lappa*. Podíl lesních a dalších terestrických druhů závisí na sklonu břehu a zamokření půdy.

Samotná rákosina je místy homogenní porost rákosu, při okrajích je do různé míry přimíšena *Phalaris arundinacea* nebo *Glyceria maxima*. Směrem na východ přibývá křovitých vrb i stromového patra, což vytváří při východním okraji lemovaném ohybem Rokytky typický neprostupný lužní les se *Salix alba*, *S. triandra*, *Fraxinus excelsior* a *Populus × canadensis* ve stromovém patře, doplněno keři *Sambucus nigra*, *Salix triandra* a bylinným patrem s *Urtica dioica* a *Humulus lupulus*, s rákosinou (*Phragmites australis*) mozaikovitě zarůstající volná

světější místa zejména v okolí přítoku Rokytky v blízkosti železniční trati. Ačkoliv je tento lesní porost bezpochyby alespoň zčásti umělého původu, vznikl zde typ měkkého luhu, který je v současné době naprosto unikátní jak na území města Prahy, tak i v jejím bližším okolí, a představuje důležitý vegetační typ i biotop pro ptactvo a další živočichy.

Z hlediska entomofauny jsou nejcennější rozsáhlé partie rákosin severně od železničního nádraží v Běchovicích. Byl potvrzen výskyt téměř všech stenotopních druhů motýlů vázaných na litorální pásmo, především na porosty rákosin a olšin. Stejně tak rákosina poskytuje hnízdní prostředí i útočiště pro ptactvo.

Dosavadní management:

Rákosina je pravidelně kosena v zimě na ledu (nyní každý rok třetina, dříve polovina), pokosený rákos je spálen. Lužní les bez managementu.

V rámci zpestření lokality pro další druhy ptáků se od letošního roku začala kosit část rákosiny, která přiléhá z východní strany k nejuvýchodněji položené laguně, častěji než jen jednou v zimě. Představa je taková, že se vymezená plocha bude kosit cca 4x ročně (upravíme dle aktuálního stavu), aby lákala náročnější druhy ptáků k zastavení (zastávka na tahu, pastva ptáků, případně i zahníždění). Zatím došlo jen k jedné seči v únoru, ale nasmlouvané jsou i seče další. I z tohoto důvodu je potřeba regulovat stav černé zvěře (viz návrh managementu).

Navrhovaný management:

Dosavadní management vyhovuje, kosení rákosu nadále po třetinách, stejně jako častější kosení v blízkosti lagunky. Bylo by asi užitečné na pokosených místech pokosený rákos nechat na kupě (něco jako imitace ondatřích kup). Vzhledem k tomu, že celá rákosina i lužní les se stávají i útočištěm černé zvěře, je nutné stav divokých prasat kontrolovat tak, aby nedošlo k jejich přemnožení, což by mohlo ohrozit hnízdní ptactvo i devastovat porosty rákosin. Lužní les žádné zásahy nepotřebuje, neškodilo by mu občasné zaplavení, což ovšem vzhledem k regulaci Rokytky bude spíš výjimečná událost.

7. Lesní porosty podél severního břehu

Podél severního břehu se táhne asi od poloviny úzký pruh lesa až k mostu: listnatý, převážně *Quercus robur*, *Q. petraea*, *Fraxinus excelsior*, mezi nimi směs: *Larix decidua*, *Pyrus communis*, *Pinus sylvestris*, dál přechází do hustého podrostu zmlazujících stromů *Acer platanoides* a *Fraxinus excelsior* (3-4 m vysoké). Ve svahu podle cesty dále keře a nižší stromy *Cornus sanguinea*, *Crataegus laevigata*, *Prunus avium*, *Rosa canina*. U druhého můstku ve svahu převládá vysoký les s převládajícími javory (*Acer platanoides*), dále *Fraxinus excelsior*, *Quercus robur*, *Larix decidua*, *Sambucus nigra*. Za druhým můstkem (ve svahu, sušší stanoviště) převládá *Acer platanoides*, s ním *Quercus robur*, *Q. petraea*, *Fraxinus excelsior*, podrost částečně ruderalizovaný (*Geum urbanum*, *Ballota nigra*, *Dactylis glomerata*, *Viola odorata*, *Poa nemoralis*, keře *Sambucus nigra*, *Ligustrum vulgare*, zplanělá mahonie), v podrostu spousta malých semenáčků *Acer platanoides* a *Fraxinus excelsior*. Místy *Robinia pseudacacia*, hojně před šikmou cestou ve svahu, kde lokálně převládá.

Dál směrem k mostu po šikmé cestě ve svahu směsný listnatý les přechází ve Fraxinetum s jasanem ve stromovém patře (mladé a středně staré stromy) i v keřovém patře spolu *Crataegus monogyna*, *Rosa* sp. a *Sambucus nigra*, podobně zmlazující stromy jako semenáčky i v podrostu. Podrost druhově chudý – *Geum urbanum*, *Viola* sp., *Poa nemoralis*. Směsný porost dřevin dosahuje až pod most.

Dole pod mostem za stavidlem fragment olšiny (*Alnus glutinosa*) s příměsí: *Fraxinus excelsior*, *Acer platanoides*, *Prunus avium*, *Salix alba*, *Crataegus laevigata*; toto je nejvlhčí partie lesa (výskyt užovky obojkové, léto 2008).

Celkově je pás lesa nad severním břehem heterogenní, tvořený mozaikou hájových druhů a vysázených nepůvodních dřevin (modřín, akát). Protože svah je snadno vysychající, má zde i les místy charakter suchomilných porostů s větším podílem keřů (hloh, svída), nebo má charakter přechodu k suťovému lesu nebo dubohabřině.

Z hlediska ochrannářského izoluje tento pás lesa rybník od přímého vlivu okolí, příznivě ovlivňuje mikroklima a má význam jako krajnotvorný prvek.

Dosavadní management:

Hospodaření podle LHP, s postupnou eliminací nepůvodních dřevin.

Navrhovaný management:

Dosavadní management vyhovuje, eliminovat akát a další nepůvodní dřeviny, probírkou hustého náletu zmlazujících javorů, naopak na svazích zachovat keřové patro.

8. Park pod hrází a vzdušná strana hráze

Na svahu vzdušné strany hráze je podrost tvořený typickou hájovou vegetací, s jarním aspektem kvetoucích druhů *Ficaria verna*, *Anemone nemorosa*, *Gagea lutea*, s travami *Poa nemoralis* a *Brachypodium sylvaticum*. Stromové patro tvořené převážně javorem *Acer platanoides* a lípou *Tilia cordata* navazuje na plochu parku pod hrází.

Park pod hrází představuje lužní les s *Tilia cordata*, *Fraxinus excelsior*, *Acer platanoides*, *Quercus robur*, místy vysázeny *Aesculus hippocastanum*, *Pinus sylvestris*. Ve střední části okolo výtoku z rybníka je prostor s převládající olší (*Alnus glutinosa*) ve stromovém patře, olše se táhnou podél potoka až pod hráz rybníka, místy s vtroušenými vrbami (*Salix alba*). Zde se mohla nacházet „mokřadní olšina“, uváděná z parku pod hrází v předešlých průzkumech PP. Kromě toho při geobotanickém rekonstrukčním mapování zde zapsala Z. Neuhäuslová přímo pod hrází rybníka snímek as. Pruno-Fraxinetum (12. 7. 1979) (viz Moravec et al. 1991). Tento typ lužního lesa zřejmě obklopoval mokřadní olšinu a s dalšími úpravami terénu postupně převládl (dnešní jarní aspekt v podrostu mu odpovídá).

V současné době jsou oba výtoky z rybníka regulovány, při revitalizaci rybníka bylo zároveň koryto prostředního potoka prohloubeno, břehy srovnány a okolní terén urovnán a částečně vysušen; to prospělo šíření rostlin jarního aspektu v okolním lese (orsej, sasanky) na úkor mokřadních druhů. Lesní podrost tvoří hájové druhy *Ficaria verna*, *Anemone nemorosa*, *Viola reichenbachiana*, *Gagea lutea*, *Mercurialis perennis*, místy přimíšeny *Veronica hederifolia* a *Cardamine pratensis* a trávy *Brachypodium sylvaticum*, *Poa nemoralis*, *Festuca gigantea*. Ve střední vlhčí části se nacházejí i dymnivky (*Corydalis cava*, *C. pumila*), což je asi nejcennější pozůstatek vlhkomilné květeny lužního lesa. Na sušších narušených místech okolo cest se vyskytují druhy naznačující určitý stupeň degradace a ruderalizace: *Plantago major*, *Poa annua*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Rumex obtusifolius*, *Aegopodium podagraria*. Břehy potoka podél vody byly zřejmě osázeny (*Iris pseudacorus*, *Caltha palustris*, možná i *Carex acutiformis* a *Juncus effusus*) a svahy zpevněny geotextilií. Potok vytékající od bezpečnostního přelivu má pod hrází vysoké příkré břehy bez vlastní vegetace, pouze na konci parku se vyskytují trsy *Phalaris arundinacea*, *Carex acutiformis* a okolo břehů kopřivy *Urtica dioica*. Břehy jsou lemovány dřevinami *Acer platanoides*, *Alnus glutinosa*, *Aesculus hippocastanum*, ojedinele *Carpinus betulus*, *Corylus avellana* a *Prunus avium*. Místy zmlazuje javor mléč, olše a jírovec.

Park představuje specifický biotop: Mohutné staré stromy poskytují možnost hnízdění ptactva i vhodné prostředí pro hmyz. V prostředním potoce se vyskytla užovka obojková (14. 4. 2009).

Vzácnější rostlinné druhy: *Corydalis pumila* (dymnivka nízká) (C3).

Z dřívější doby byly z parku uváděny vzácné druhy hmyzu, žijící na starých stromech (např. vzácná pilořitka *Xiphydra longicollis*, tesařík piluna *Prionus coriarius*).

Dosavadní management:

Současnou vegetaci zámeckého parku je možno hodnotit jako lužní les v parkové úpravě, s bylinným podrostem hájového typu. Úpravy hráze rybníka a koryt potoků byly provedeny nedávno (2005-06), stejně tak jako nutná probírka stromů a jejich údržba.

Navrhovaný management:

Zásadní úpravy potoků a terénu v současné době nejsou potřeba, celý porost je možno ponechat přirozenému vývoji (ve stínu stromů kromě jarního květnatého aspektu souvislé nežádoucí porosty nevzniknou). Pouze na otevřených místech s náznakem degradace porostů by bylo vhodné kosením omezit např. vysoké šťovíky. Vhodná je průběžná kontrola zmlazujících dřevin podél potoka vytékajícího od přelivu a jejich probírka. Vzhledem k tomu, že celá plocha parku je přístupná veřejnosti, je z hlediska bezpečnosti nutná průběžná kontrola stavu starých stromů, jejich údržba a případné odstraňování suchých větví či celých odumírajících stromů. Některé staré stromy, jež budou z výše uvedených důvodů pokáceny by bylo dobré ponechat na místě na zetlení, neboť mohou sloužit jako biotop mnoha druhům hmyzu.